WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 marca 2017 r.

ZP-KNPS.431.2.9.2017.GZ

Pan
Michał Bryk
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
typu socjalizacyjnego
w Środzie Śląskiej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 22 i 24 lutego 2017 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 575, ze zm.) kontrolerzy Grażyna Zielińska – starszy inspektor wojewódzki i Tomasz Borecki – inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu socjalizacyjnego z siedzibą przy ul. Kilińskiego 30 w Środzie Śląskiej, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką". Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 15 grudnia 2016 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2017 roku.

Przedmiotem kontroli była ocena funkcjonowania Placówki w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 lutego 2016 r. do dnia 22 lutego 2017 r. funkcję Dyrektora Placówki pełnił Pan Michał Bryk. W zakresie działalności Placówki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji potwierdzającej realizację zadań opiekuńczo – wychowawczych, oświadczeń Dyrektora Placówki oraz akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników. Kontrola została odnotowana w Książce kontroli pod nr. 32. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie" lub „rozporządzeniu" należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego w Środzie Śląskiej przy ul. Kilińskiego 30 jest publiczną jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej prowadzoną przez Powiat Średzki. Zgodę na prowadzenie Placówki wydał Wojewoda Dolnośląski w formie decyzji nr PS.V.9013-21/10 z dnia 7 stycznia 2010 roku, zmienionej decyzją nr PS-IS.9423.67.2014 z dnia 30 października 2014 r.

(dowód: akta kontroli str.67)

Placówka działa na podstawie Regulaminu organizacyjnego. W rozdziale I § 3 pkt 1 i 3 Regulaminu wskazany jest typ Placówki – socjalizacyjna oraz określony limit miejsc – 20. Wyżej wymieniony dokument składa się z VIII rozdziałów:

I – Postanowienia ogólne.

II - Funkcjonowanie placówki, kierowanie i przyjmowanie dzieci.

III – Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

IV – Zasady sprawowania opieki, praca wychowawcza, organizacja zajęć specjalistycznych.

V – Prawa i obowiązki dzieci.

VI – Pracownicy placówki.

VII – Dokumentacja.

VIII -- Przepisy końcowe.

Regulamin został opracowany na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawa tj. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. *(dowód: akta kontroli str.68-77)*

W okresie objętym kontrolą w Placówce mieszkało 23 wychowanków. Dyrektor w dniu 30 czerwca 2016 r. zwrócił się do Wojewody Dolnośląskiego o zezwolenie w trybie art. 230 ust. 2 ustawy, na przyjęcie dodatkowych wychowanków. W dniu 21 września 2016 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na przyjęcie kolejnych trzech wychowanków (rodzeństwo), pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci w placówce.

Wszyscy wychowankowie w wieku od 9 do 18 lat, realizowali obowiązek szkolny lub obowiązek nauki:

- dziewięcioro na poziomie szkoły podstawowej - w tym jeden w młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- jedenaścioro na poziomie gimnazjum - w tym jedno w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, troje w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeden w zakładzie poprawczym,
- jeden w szkole ponadgimnazjalnej tj. zasadniczej szkole zawodowej.

Ponadto dwoje dzieci w wieku pięciu i sześciu lat uczęszcza do przedszkola.

(dowód: akta kontroli str.25-26)

Na podstawie dokumentacji wychowanków z grupy kontrolnej stwierdzono, że każdy z nich miał prawidłowe skierowanie do Placówki wydane przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej, do którego załączono wymagane dokumenty, tj.: odpis aktu urodzenia, orzeczenie sądowe, dokumentację medyczną oraz szkolną, a także informację o prowadzonej pracy z rodziną i jej rezultatach, co zgodne jest z § 8 ust. 1 rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str. 42)*

W Placówce prowadzona jest ewidencja dzieci w formie księgi zawierającej następujące dane: imię i nazwisko wychowanka, data i miejsce urodzenia, imiona i nazwiska rodziców oraz ich miejsce zamieszkania, adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, data przyjęcia i data odejścia z placówki (§ 17 ust. 5 pkt 1 - 4 rozporządzenia).

(dowód: akta kontroli str.43)

W okresie objętym kontrolą, na podstawie § 14 rozporządzenia, osoby zatrudnione w Placówce na stanowisku psychologa i pedagoga sporządzały diagnozy psychofizyczne. Poddane analizie diagnozy dzieci z grupy kontrolnej zawierały wszystkie wymagane informacje i dane dotyczące mocnych stron dziecka, przyczyn kryzysu w rodzinie, relacji dziecka z otoczeniem oraz jego rozwoju. W diagnozach określono również wskazania do pracy pedagogicznej z dzieckiem i jego rodziną oraz alternatywnie udział dziecka w programach terapeutycznych, a także odpowiednio do wieku, rozwoju i potrzeb wskazania dotyczące przygotowania do przejścia do pieczy rodzinnej lub usamodzielnienia.

(dowód: akta kontroli str.22)

Po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej każdy wychowawca kierujący procesem wychowawczym we współpracy z pedagogiem, psychologiem oraz pielęgniarką przygotowywał plan pomocy dziecku obejmujący sferę opiekuńczą, rozwojową, emocjonalną, więzi z rodziną, edukację i zdrowie. Plany zawierały również opisane działania długo

i krótkoterminowe. Dokonując analizy w/w dokumentu ustalono, że tylko w przypadku czworga dzieci (rodzeństwa) plany pomocy sporządzano i realizowano z udziałem asystenta. Dokument modyfikowano w miarę potrzeb najczęściej na posiedzeniach zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. *(dowód: akta kontroli str.23)*

W Placówce dla każdego wychowanka prowadzone były karty pobytu dziecka zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Ocenie poddano karty pobytu dzieci z grupy kontrolnej za miesiąc marzec, czerwiec i wrzesień 2016 roku i nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Wszystkie karty zawierały informacje o relacjach dziecka z rodzicami, funkcjonowaniu społecznym, kontaktach ze szkołą, stanie emocjonalnym dziecka i jego samodzielności, zdrowiu fizycznym i psychicznym, ewentualnych przyjmowanych lekach, pobytach w szpitalu, szczególnych potrzebach dziecka i współpracy placówki ze środowiskiem. *(dowód: akta kontroli str. 24)*

Realizując zapis § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia w Placówce dla każdego dziecka prowadzona była dokumentacja pod nazwą „arkusz badań i obserwacji pedagogicznych", „arkusz badań i obserwacji psychologicznych" oraz „karta udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga i psychologa wraz z opisem ich przebiegu". Stwierdzono, że arkusze prowadzone były w formie elektronicznej przez zatrudnionych w Placówce pedagogów oraz psychologa. Zawierały następujące dane: imię i nazwisko dziecka, datę obserwacji oraz opis. Dokonując analizy przedstawionej podczas kontroli dokumentacji ustalono, że w Placówce prowadzone były następujące zajęcia: zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze z zakresu działalności matematycznej, doskonalenia techniki czytania i pisania, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne ukierunkowane na doskonalenie słabiej rozwiniętych funkcji poznawczych. Ponadto prowadzone były zajęcia:

- mające na celu ułatwienie startu w samodzielnym życiu,
- integracyjne,
- z zakresu przeciwdziałania agresji, kształtowania zachowań akceptowanych społecznie,
- z komunikacji interpersonalnej, współpracy, rozpoznawania uczuć oraz właściwego radzenia sobie z nimi. *(dowód: akta kontroli str. 13-14, 47-49,52-63)*

W okresie objętym kontrolą odbyły się posiedzenia jedenastu zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w dniach: 17.02, 18.05, 1.06, 17.06, 22.06, 22.09, 18.10, 25.10, 22.11, 13.12.2016 r. oraz 15.02.2017 r. w tym trzy zespoły, na których omawiana była sytuacja wszystkich wychowanków. Tak duża liczba posiedzeń wynikała między innymi z faktu, iż w okresie objętym kontrolą tj. od 2016 r. do lutego 2017 r. do Placówki przyjęto dziesięciu nowych wychowanków. W związku z powyższym należało rozpoznać ich sytuację

rodzinną, stan fizyczny i psychiczny w celu szybkiego włączenia ich do aktywnego życia w grupie rówieśniczej. Na podstawie przedłożonych protokołów z posiedzeń stwierdzono, że w skład obu zespołów wchodzili: dyrektor, psycholog, pedagog, pielęgniarka, wychowawca kierujący, przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzic lub rodzice dziecka w zależności od sytuacji prawnej. Jeśli rodzinie dziecka przydzielony jest asystent, wówczas on również uczestniczy w zespołach. W trakcie posiedzeń dokonywano oceny sytuacji dzieci we wszystkich obszarach wskazanych w art. 136 ustawy. Zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy, po dokonaniu okresowej oceny dziecka zespół winien sformułować na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przekazać go do właściwego sądu. Dyrektor na bieżąco przekazywał do sądów pisemne informacje o zasadności dalszego pobytu sformułowane po dokonaniu okresowej oceny.

(dowód: akta kontroli str.64)

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 lutego 2016 r. do dnia 22 lutego 2017 r. sześciu wychowanków Placówki zostało usamodzielnionych. Na podstawie przedłożonych do wglądu dokumentów stwierdzono, że wskazanie przez osoby usamodzielniane kandydatów na opiekunów usamodzielnienia oraz przygotowanie indywidualnych programów usamodzielnienia nastąpiło zgodnie z terminami wskazanymi w art. 145 ust. 2 i ust. 4 ustawy. Indywidualne Programy Usamodzielnienia wychowanków Placówki zostały zatwierdzone przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej. W badanym okresie nie było wychowanków, którzy ukończyliby 18 rok życia i nadal przebywali w Placówce. *(dowód: akta kontroli str. 17)*

Na podstawie zgromadzonych danych dotyczących czasu umieszczenia wychowanków Placówki w pieczy zastępczej oraz mając na uwadze obowiązek wynikający z art. 100 ust. 4a ustawy stwierdzono, że na dzień kontroli Dyrektor Placówki złożył do sądu 3 wnioski o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń celem zbadania warunków umożliwiających powrót do rodziny biologicznej lub umieszczenia w rodzinie przysposabiającej. W przypadku wychowanki M.C, która została przyjęta do Placówki 15 października 2014 r., wniosek do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Środzie Śląskiej został wysłany 18 stycznia 2017 r., dla rodzeństwa M i Z B. przybyłych do Placówki 12 sierpnia 2015 r., wniosek do Sądu przekazano w dniu 17 lutego 2017 r., również w stosunku do wychowanki T.W. przyjętej do Placówki 31 sierpnia 2015 r., wniosek do Sądu przesłano w dniu 17 stycznia 2017 r. Mając na uwadze powyższe stwierdzono, że Dyrektor prawidłowo w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy złożył wniosek wraz z uzasadnieniem do właściwego Sądu. *(dowód: akta kontroli str. 19-21)*

W Placówce prowadzony jest „zeszyt dyżurów nocnych", w którym każdej nocy odnotowuje się trzykrotne obchody. Wpisy dokonywane były przez osoby sprawujące opiekę w godzinach nocnych. W przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności np. choroba, nieobecność, wyjazd, powrót, itp. sporządzana była odpowiednia adnotacja w zeszycie.

(dowód: akta kontroli str. 16)

Zgodnie z art. 100 ust. 4 ustawy, dyrektor placówki opiekuńczo – wychowawczej zobligowany jest do zgłaszania do ośrodka adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Na dzień kontroli, tj. 22 lutego 2017 roku w Placówce było pięciu wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną. Dyrektor Placówki przedłożył dokumenty potwierdzające zgłoszenie tych dzieci do Ośrodka Adopcyjnego we Wrocławiu przy ul. Ostrowskiego 7. *(dowód: akta kontroli str. 25-26)*

W Placówce obowiązuje regulamin przyznawania i wypłacania „kieszonkowego", z którym zostali zapoznani wszyscy wychowankowie. Zgodnie z regulaminem „kieszonkowe" wypłacane jest co miesiąc. Minimalna kwota „kieszonkowego" to 10 zł, natomiast maksymalna to 80 zł. W wyniku analizy list wypłat „kieszonkowego" za wrzesień, październik i grudzień 2016 roku stwierdzono, że przyznawana wychowankom kwota „kieszonkowego" była zgodna z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, a jej odbiór był kwitowany podpisem wychowanka. W kilku przypadkach odbiór kwoty „kieszonkowego" podpisywał wychowawca prowadzący i następnie przekazywał wychowankowi pieniądze np. przelewem bankowym w przypadku pobytu poza Placówką (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy).

(dowód: akta kontroli str.29-39)

W ramach realizacji normy prawnej wynikającej z treści § 5 rozporządzenia, Dyrektor Placówki przedstawił procedurę postępowania na wypadek nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka. Procedura zakłada w pierwszej kolejności powiadomienie o fakcie nieobecności Komendę Policji w Środzie Śląskiej, następnie o ile jest taka możliwość powiadamia się telefonicznie jego rodziców lub opiekunów. W ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego pedagog informuje o sprawie również sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W okresie objętym kontrolą tj. od lutego 2016 r. do lutego 2017 r. nie odnotowano samowolnych oddaleń dziecka z Placówki. *(dowód: akta kontroli str. 50-51)*

Zgodnie z art. 33 pkt 1 ustawy, piecza zastępcza winna zapewniać taką pracę z rodziną, która umożliwiałaby powrót dziecka do domu rodzinnego. W Placówce w zależności od opracowanych przez specjalistów zaleceń rodzice objęci są na terenie placówki poradnictwem rodzinnym. Zakres poradnictwa jest dostosowany indywidualnie

do każdej rodziny – w zależności od sytuacji, np.: kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania bieżących spraw życiowych, angażowanie w codzienne sprawy dzieci, motywowanie do wytrwałości w trzeźwości, motywowanie do podjęcia stałej pracy zarobkowej oraz do poprawy sytuacji materialno – bytowej, uwrażliwianie na potrzeby dzieci, zachęcanie do okazywania ciepła i miłości, zainteresowania sprawami dzieci, motywowanie do częstych kontaktów z dzieckiem, wspieranie w staraniach o przedzielenie mieszkania, motywowanie do dbałości o porządek w domu, mobilizowanie do wspólnego rozwiązywania problemów wychowawczych, poradnictwo zawodowe w zakresie poszukiwania pracy. Pracownicy Placówki są w stałym kontakcie telefonicznym z członkami rodzin celem prowadzenia bieżących spraw dziecka. Pedagodzy i Dyrektor realizują wyjazdy do domów najbliższych członków rodzin swoich podopiecznych, rodzin zaprzyjaźnionych, opiekunów prawnych, do miejsc urlopowania. Wizyty środowiskowe mają na celu przede wszystkim nawiązanie ścisłej współpracy, ustalenie warunków mieszkaniowych oraz sytuacji materialno – bytowej, jak również codzienne funkcjonowanie rodziny, określenie relacji pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny, kontrolę w trakcie urlopowania dzieci oraz załatwianie wszystkich bieżących spraw w interesie dziecka. Rodziny zapraszane są również na wszystkie imprezy okolicznościowe zarówno organizowane przez Placówkę, jak i przez instytucje zewnętrzne np. coroczna uroczystość wigilijna, dzień rodziny, pikniki integracyjne.

(dowód: akta kontroli str. 65-66)

W Placówce koniecznej wychowankom pomocy w nauce i w nadrabianiu zaległości szkolnych udzielali przede wszystkim wychowawcy oraz pedagodzy. W ramach organizacji czasu wolnego oraz rozwoju zainteresowań wychowankowie w okresie objętym kontrolą brali udział w różnych zajęciach artystycznych, sportowych, kulinarnych, zajęciach z kompetencji zawodowych, itp. Placówka realizowała więc wymóg wynikający z § 18 ust. 1 pkt 11 i pkt 12 rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str.14-15)*

Ocenę zgodności zatrudnienia pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami dokonano na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych tj. potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii dyplomów ukończenia studiów wyższych, umów o pracę, zakresów obowiązków oraz pisemnych oświadczeń i zaświadczeń, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1 – 4 ustawy. W okresie objętym kontrolą w Placówce zatrudnionych było w pełnym wymiarze czasu pracy dziewięć osób, w tym jedna na stanowisku dyrektora, sześć osób na stanowisku wychowawcy, dwie osoby na stanowisku wychowawcy (½ etatu) i pedagoga (½ etatu) oraz jedna osoba na stanowisku psychologa (2/5

etatu). Dyrektor Placówki Pan Michał Bryk oraz osiem osób zatrudnionych na stanowiskach wychowawców (dane osobowe w aktach kontroli) mają kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 i art. 98 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy. W przypadku osób zatrudnionych w okresie objętym kontrolą i nadal na stanowisku wychowawcy i pedagoga, stwierdzono posiadanie kwalifikacji zawodowych uprawniających do pracy z dziećmi zarówno na stanowisku wychowawcy, jak i pedagoga. Również osoba zatrudniona na stanowisku psychologa posiada kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 98 ust.1 pkt 3 i ust. 3. *(dowód: akta kontroli str.40-41)*

W Placówce na stanowisku pielęgniarki zatrudniona jest Pani Urszula Góra posiadająca prawo do wykonywania zawodu. Wyżej wymieniona zabezpiecza dzieci w doraźną pomoc medyczną, planuje wizyty u specjalistów, prowadzi z wychowankami pogadanki na tematy prozdrowotne. Dla każdego dziecka założony został segregator, w którym gromadzone są następujące dokumenty: oświadczenie rodziców o wrażeniu zgody na wszelkie zabiegi dotyczące stanu zdrowia dziecka, zeszyt porad ambulatoryjnych i lekarskich wraz z dokumentacją dziecka, karta pobytu dotycząca stanu zdrowia, szczegółowych potrzeb oraz rejestr wizyt lekarskich. Profesjonalizm zawodowy i osobiste zaangażowanie Pielęgniarki gwarantuje wychowankom Placówki wysoki standard zabezpieczenia zdrowotnego.

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu socjalizacyjnego w Środzie Śląskiej nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 575, ze zm.)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Ewelina Zawilla
STARSZY INSPEKTOR WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Ewelina Zygmunt